

ÁSMUNDUR S. HILMARSSON

HUGRENNINGAR UM FJARNÁM

Líklega er Nýja testamentið kunnast fyrir guðspjöllin fjögur. En auk guðspjallanna eru Postulasagan, Opinberun Jóhannesar og 21 bréf í Nýja testamentinu! Kannski er of mikið sagt að bréfin séu vísbending um bréfaskóla í frumkristni en ef til vill er óhætt að segja að bréfin séu dæmi um fjarnám til forna. Í fjarnámi eru leiðbeinandi og námsmaður ekki samtímis á sama stað þegar nám fer fram. Þess vegna getum við enn lært af bréfum Nýja testamentisins! Flutningatækni, framsetning og efni í fjarnámi hefur vissulega breyst í tímans rás. Vanalega er nýjasta tækni fljótlega reynd í fjarnámi en kjarni málsins hefur alla tíð verið spurningin: Hvernig er hægt að blanda saman efni, framsetningu og tækni þannig að viðtakandinn nemi það sem skiptir máli?

Sveigjanleika í tíma, rúmi og staðsetningu hefur verið haldið á lofti sem meginkostum fjarnáms á Netinu. En þessi sveigjanleiki hefur átt við um annars konar fjarnám. Hvað með fjarnám í bréfaskóla, útvarpi, sjónvarpi, á myndböndum o.s.frv.? Öll tækni hefur sérstök einkenni,

möguleika og sérstakar hindranir. Framsetningu námsefnis og samskipti leiðbeinanda og námsmanna hefur þurft að þróa jafnhliða tæknibreytingunum. Þrátt fyrir tæknibreytingar og þróun framsetningar námsefnis hefur brottfall ævinlega verið áhyggjuefni í fjarnámi. Í samanburði við staðbundið nám hefur það alltaf verið meira.

NETIÐ

Netið er engu líkt. Aldrei hefur gefist annað eins tækifæri í fjarnámi. Á Netinu er hægt að bjóða upp á bréfaskóla, útvarp, sjónvarp, myndbönd o.s.frv., allt í senn – og meira til. Aldrei hafa verið jafn margir kostir að velja úr og velja saman til framsetningar á námsefni og leiðbeiningum í námi. Hvatningu og aðstoð er einnig hægt að veita í raun-tíma.

Allir sem hafa stundað fjarnám vita hvað agi og áhugi skiptir miklu við að halda sér að námi. Margir sem eru

Í fjarnámi sakna félagsskapar við samnemendur og sumir þurfa á skjótum viðbrögðum og hvatningum leiðbeinanda að halda til þess að missa ekki, ef svo má segja, fótfestuna og gefast upp. Af sjónarhóli leiðbeinanda er fullkominn sveigjanleiki í fjarnámi jafngildi einkakennslu. Námsmenn, sem detta úr fjarnámi, finna til þess að þeir hafi ekki nægan sjálfsga en kvarta einnig undan lélegri hönnun og framsetningu námsefnis. Þeir kvarta einnig undan leiðbeinendum sem ráða illa við fjarkennslu. Þeim þykir skorta á hvata til að halda sér að námi auk vandræða sem fylgja tölvuvinnu og kvarta undan óviðunandi tækniástoð frá skólanum. Brottfall úr fjarnámi er hæst 54% í hlutanámi. Hvernig er hægt að túlka þetta? Er því um að kenna hverjir sækja námið, leiðbeinendum eða er hönnun og framsetning námsefnis óviðunandi? Getur verið að hönnuðir fjarnáms á Netinu séu um of bundnir hugmyndum sem eiga fremur við í stofnun eins og skóla og notfæri sér ekki möguleika sem felast í tölvutækniinni við að færa heildarhugmyndina alveg út úr skólanum í fjarnám á Netinu? Er fjölbreytt framsetning á námsefni fyrir fjarnám í tölvu einfaldlega of tímafrek og kostnaðarsöm til þess að vera raunhæfur kostur?

VIÐHORF TIL NETSINS

Einn starfsmanna FA hefur kannað viðhorf sérstakra rýnihópa til væntanlegs fjarnáms á Netinu sem fjallar um fræðilegt efni og mannleg samskipti. Fæstir í hópnum höfðu stundað fjarnám í tölvu eða annað rafrænt nám. Þess vegna má segja að hugleiðingar þeirra lýsi hugmyndum fólks um fjarnám í tölvu, huglásum og gagnlegum ábendingum. Hugtakið fjarnám var ekki skilgreint fyrir fram heldur var þátttakendum nánast alveg látið það eftir hvað þeim fundist um fjarnám. Í ljós kom að þeir höfðu ekki mikla trú á færni sinni til þess að nota tölvu í fjarnámi. Þeir töldu að fjarnám væri ekki vel til þess fallið að þjálfra persónulega færni. Ef ætlast er til að námið fari fram í vinnutíma er það ýmsum annmörkum háð. Hvort tveggja er að tæknilegar aðstæður á vinnustöðum eru

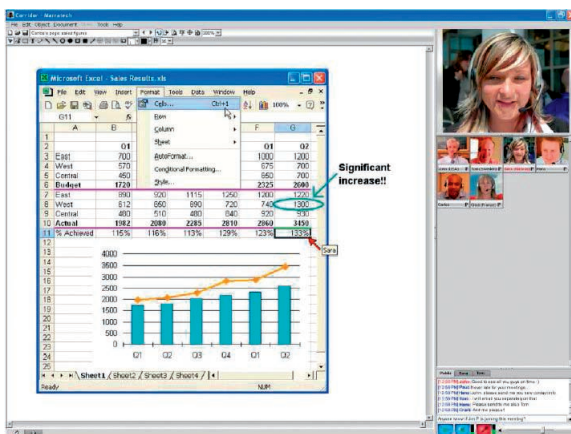
ekki viðunandi og erfitt að sinna námi á vinnustað í vinnutíma. Þeir búast við því að finna til samviskubits yfir því að standa sig ekki í starfi og að námi þeirra á vinnustað verði tekið af tortryggni eða efasemdum. Þeir eiga von á því að nám í frístundum sé ekki líklegt til að vera lokkandi, nema sérstakar ástæður séu til þess, vegna þess hve frístundir eru verðmætar í hugum margra. Þeir benda á að fjarnám stuðli ekki að samkennd eða sé til þess fallið að byggja upp eða viðhalda tengslaneti.

DÆMI UM LAUSNIR

Rafrænt nám er nám þar sem efnisflutningur og samskipti fara fram með og/eða í rafrænum miðlum, svo sem tölvum, geisladiskum, DVD, Interneti, innra neti, fjarfundarbúnaði, sjónvarpi, síma, spilurum o.s.frv. í rauntíma eða eftir vali námsmannsins. Eins og sést af þessu er afar fjölbreyttur tækjakostur til framleiðslu og flutnings fyrir rafrænt nám.

FJARFUNDARBÚNAÐUR

Hefðbundinn fjarfundarbúnaður í símenntunarmiðstöð hefur vissulega sannað gildi sitt. Miðað við álit, sem komu fram í rýnihópi um fjarnám á Netinu, er hann eins og sniðinn fyrir rýnihópinn. Hann gerir ekki kröfu til tölvukunnáttu áheyrenda. Þeir geta verið í námi í vinnutíma án þess að vera á vinnustað. Í fjarfundarbúnaði er hægt að leggja verkefni fyrir áheyrendur til að virkja þá í námi. En í áður nefndum rýnihópi skipuðum verkafólki kom fram að þeim geðjast mun betur að verkefnavinnu en að hlusta á fyrirlestur. Blandað nám með fjarfundarbúnaði og staðbundið nám hefur verið reynt með ágætum árangri. Hins vegar eru takmörk fyrir því hvar hægt er að koma fjarfundarbúnaði fyrir. Þess vegna er hann oftast í húsakynnum sem rúmar hópa. En það er bara kostur í augum þeirra sem líta á nám sem félagslega athöfn.

Fjarfundarbúnaður í einkatölvum

Marratech er fjarfundarbúnaður í einkatölvu. Í samanburði við hefðbundinn fjarfundarbúnað er Marratech því ekki eins bundinn staðsetningu og hefðbundinn fjarfundarbúnaður í símenntunarmiðstöð. Einkatölvu með háhraðatengingu, í hvaða húsakynnum sem verkast vill, hvar sem er á landinu, á að duga fyrir fjarfund í Marratech. Forritið getur hentað hvort heldur sem er til náms í einrúmi eða með öðrum. Með skjávarpa er hægt að sýna hópi skjámyndir forritsins úr fartölvu alls staðar þar sem háhraðatenging er. Þess vegna getur Marratech að mínu mati verið áhugaverð viðbót við núverandi fjarfundarbúnað símenntunarmiðstöðva.

Marratech gerir kröfur til almennrar og sérstakrar tölvukunnáttu notenda, almennrar í merkingunni að geta sótt samskiptaforrit Marratech áður en nám hefst og koma því inn í einkatölvu sína. Að öðru leyti gerir það kröfur til almennrar færni í notkun músar og lyklaborðs auk þess að tengja vefmyndavél og hljóðnema við tölvu. Sértek tölvukunnáttu felst einkum í notkun sjálfs forritsins og nauðsynlegs jaðarbúnaðar. Í aðalatriðum felst sértæka tölvukunnáttan í að geta skrifað spjallpóst auk þess að stjórna hljóðnema og vefmyndavél. En til þess að hafa fullt gagn af Marratech þarf hver þátttakandi við einkatölvu að hafa vefmyndavél og hljóðnema sambyggðan heyrnar-tólum. Merki um viðstadda sjást á tölvuskjám allra þátttakenda. Ef þeir hafa kveikt á vefmyndavélum sínum sjást myndir af um það bil 10 þátttakendum í einu. Auk þess að

geta talað hver við annan svo að allir heyri geta t.d. tveir talað saman án þess aðrir heyri. Allir þátttakendur geta vistað kennslustundir hver á sína tölvu.

Leiðbeinandi getur stjórnað aðgangi þátttakenda eftir því sem hann telur nauðsynlegt eða viðeigandi. Hann getur sýnt þátttakendum allt efni sem hann hefur unnið á tölvu sína, glærur, myndir, kvikmyndir, skjöl o.s.frv. Auk þess hefur hann tæki til að leggja sérstaka áherslu á einstaka hluta skjámynda: litaðan áherslupenna, teiknihöld og örvar. Hann getur vistað kennslustundir og gert þær aðgengilegar öðrum, t.d. á vefsíðu.

Á vefsíðunni marratech.com eru nákvæmari upplýsingar. Þeir sem viljið reyna forritið geta boðað til allt að 5 manna fundar án endurgjalds.

UM HÖFUNDINN

Ásmundur er starfsmaður Fræðslumiðstöðvar atvinnulífsins. Hann er húsasmiður en hefur unnið að félags- og fræðslumálum síðast liðin 25 ár.

ABSTRACT

The New Testament is probably best known for the four gospels. But one should not forget the Acts, The Prophecy and the 21 Epistles! It may be an overstatement to maintain that the Epistles were the correspondence courses of early Christianity, but it surely can be said that they were an example of distance learning in ancient times. In distance learning the trainer and student are in separate locations when teaching takes place. So we can still learn from the Epistles of the New Testament! Communication technology, presentation and content have all clearly changed in distance learning through the passage of time. It is normal to employ the newest technology at an early stage of its development in distance learning, but the core question has always been: How can we interweave content, presentation and technology in such a way that the recipient receives what really matters?